

Chefsjustitieombudsmannen
Erik Nymansson

Datum
2024-03-13

Dnr
R 4-2024

1 (2)

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet **Ett starkare skydd för offentliganställda mot våld, hot och trakasserier (SOU 2024:1)**

(Ju2024/00057)

Riksdagens ombudsmän (JO) har bjudits in att lämna synpunkter på det rubricerade betänkandet. Jag begränsar mitt yttrande till att avse det huvudförslag som utredningen lämnar i fråga om minskad exponering av namn i beslut och andra handlingar som dokumenterar åtgärder (avsnitt 13.9.3). Utifrån de aspekter som JO i första hand har att beakta vill jag föra fram följande synpunkter.

Utredningen föreslår i avsnitt 13.9.3 att det införs en ny bestämmelse i förvaltningslagen (2017:900) som innebär att en myndighet i en underrättelse om ett beslut i vissa fall får utelämna uppgift om bl.a. beslutsfattarens namn. Vidare föreslås att det i skatteförfarandeförordningen (2011:1261) införs en motsvarande bestämmelse. Föreslagen innebär att namn får utelämnas i fall då det kan befaras att personalen kommer att utsättas för våld eller annan allvarlig olägenhet.

Jag har förståelse för att vissa särskilt utsatta yrkeskategorier inom den offentliga förvaltningen kan uppleva oro över att deras namn exponeras i t.ex. en underrättelse om ett beslut. Jag har dock svårt att se hur förslagen i någon större utsträckning kan leda till en minskning av offentliganställdas utsatthet för våld, hot och trakasserier. I utredningen konstateras att utsattheten är som störst för de anställda som arbetar nära enskilda (t.ex. poliser, socialsekreterare och anställda inom skola och sjukvård) och att det är i det direkta mötet som merparten av angreppen sker. Att i en efterföljande beslutsunderrättelse ta bort uppgiften om den anställdes namn torde inte ha någon effekt i sådana situationer. Det är dessutom så att namnet på t.ex. en handläggare i ett visst ärende ofta är känt för den enskilde redan innan ett beslut meddelas. Med hänsyn till detta framstår det inte som motiverat att göra den föreslagna förändringen. Som JO tidigare har uttalat kan det finnas goda skäl för att i en beslutsunderrättelse ange beslutsfattarens namn med hänsyn till bl.a. beslutets karaktär och den enskildes intressen (se JO 2022/23 s. 326, dnr 3869-2019). Jag kan konstatera att utredningen inte har redovisat någon annan uppfattning. Om förslagen införs finns det enligt min mening en

beaktansvärd risk för överanvändning och slentrianmässiga bedömningar av i vilka situationer det finns risk för våld eller annan allvarlig olägenhet. Jag avstyrker förslagen i dessa delar.

Inför upprättandet av detta yttrande har jag samrått med justitieombudsmannen Per Lennerbrant som har tillsyn över polisväsendet.

Yttrandet har beslutats av chefsJO Erik Nymansson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Emilia Franke har föredragit ärendet och byråchefen Stefan Nyman har deltagit i beredningen.